Stockholms universitet

2026-11-05 Dnr SU FV-2436-26

Juridiska fakultetskansliet Områdesnämnden för humanvetenskap

Remissvar –Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter (SOU 2026:42)

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har genom remiss anmodats att avge yttrande i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Juridiska fakultetsnämnden tillstyrker förslaget och delar utredningens bedömning att ett granskningssystem – såsom det föreslagna – kan motverka att extremistiska och antidemokratiska miljöer stärks genom finansiering från utlandet. Fakultetsnämnden delar utredningens syn på förslagets förenlighet med grundläggande rättigheter och EU-rätten. Särskilt vill Fakultetsnämnden lyfta fram artikel 17 i Europakonventionen som avser att fungera som en skyddsmekanism för demokratin, vilken inte har någon direkt motsvarighet i svensk rätt. Som förslaget är utformat ingriper det inte i onödan i rättigheterna eller i den fria rörligheten för kapital på den inre marknaden och får därför uppfattas som proportionerligt.

Fakultetsnämnden vill dock framhålla att den samverkan som förutsetts ske mellan olika myndigheter enligt förvaltningslagens bestämmelser – och i förslaget oreglerat – bygger på att myndigheterna också har en reell möjlighet att dela information sinsemellan och att de därför inte hindras av befintliga sekretessbestämmelser. Den granskningsmyndighet som föreslås – Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor – riskerar, som Fakultetsnämnden ser det, att inte få den information som kan krävas för att göra korrekta bedömningar avseende Sveriges säkerhet som är ett av flera nyckelbegrepp för den föreslagna lagens tillämpning. Av denna anledning riskeras den tänkta regleringen kunna brista i effektivitet.

Fakultetsnämnden vill även fästa uppmärksamheten på att framför allt Säkerhetspolisen, men även andra myndigheter – i det nya säkerhetspolitiska landskapet som Sverige befinner sig i – ges mer och mer inflytande över andra ”sakmyndigheters” verksamheter och beslutsfattande inom ramen för både samverkan och informationsutbyte. Detta är en ordning som pågått under en viss tid och som säkert finner fog för sig i och för sig. Hur denna nya ordning i realiteten påverkar en myndighets självständiga beslutsfattande enligt 12 kap. 2 § regeringsformen (som alltså också gäller mellan myndigheter)

Juridiska fakultetsnämnden

Stockholms universitet
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Universitetsvägen 10 A

Telefon: 08 16 44 89
E-post: sandra.persson@juridicum.su.se

uppmärksammas sällan i det enskilda utredningsärendet. Inte heller i denna utredning ges något sådant utrymme, vilket kunde ha varit önskvärt enligt Fakultetsnämnden. Att en myndighet i realiteten kan få sådant stort inflytande över andra myndigheters självständighet medför att regeringsformens bestämmelse successivt kan komma att få mindre betydelse eller rentav urholkas på sikt.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Pernilla Leviner. Yttrandet har beretts av professor Karin Åhman. Föredragande har varit Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Pernilla Leviner

Karolina Alveryd